

30/04/2021

«Η ψυχή δια της Αναστάσεως γίνεται πλατυτέρα»

[Πατριαρχία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)



Κήρυγμα της Μεγάλης Παρασκευής του Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου του Οικ. Πατριαρχείου Θεοδώρου Μειμάρη

Ιδού λοιπόν και εφέτος, και δη εν μέσω της διογκουμένης μάστιγος του κορωνοιού και της αυξανομένης ανασφαλείας, ο Ιησούς επί του Σταυρού. Εκείνος, όστις «αμαρτίαν ούκ εποίησεν, ουδέ ευρέθη δόλος εν τω στόματι αυτού». «Ο άσπιλος και άμωμος αμνός», κατά τον Πρωτοκορυφαίον του χορού των Αποστόλων Πέτρον. «Ο μη γνούς αμαρτίαν», κατά τον κοσμοπολίτην και ουρανοπολίτην Παύλον. Ο αθώος και ο αναμάρτητος, ως τον ωμολόγησαν Ιούδας ο Ισκαριώτης, ο και παρα-διδούς Αυτόν, ο ανευθυνουΰπεύθυνος Πιλάτος, ο θρασύδειλος Ηρώδης και ο μετανοών ληστής. «Το άριστον σύμβολον της ουρανίου σοφίας», ως τον ετιτλοφόρησεν ο Εβραίος φιλόσοφος Σπινόζα. «Το αιώνιον κάλλος», ως τον ωνόμασεν ο άπιστος Ρενάν. Ο «υιός του Θεού», ως απεκάλυψεν αυτός εαυτόν ενώπιον του Αρχιερέως Καιάφα και ως ανεκήρυξεν αυτόν επί του Γολγοθά ο κεντυρίων και ως ανεγνώρισαν και αναγνωρίζουσιν αυτόν έκτοτε εκατομμύρια ανθρώπων, ιδού λοιπόν αυτός, «μετά ανόμων λογισθείς», κρέμαται επί του Σταυρού μετέωρος μεταξύ ουρανού και γης, ο των επιγείων και των επουρανίων ποιητής και συμφιλιωτής.

Διό και ο ιερός υμνωδός εν εκστάσει και μετά δέους αναφωνεί:

«Φοβερόν καί παράδοξον Μυστήριον, σήμερον ένεργούμενον καθορᾶται. Ό άναφής κρατεΐται, δεσμεΐται, ό λύων τόν Άδάμ τῆς κατάρας. Ό έτάζων καρδιάς καί νεφρούς, άδίκως έτάζεται, είρκτῆ κατακλείεται, ό τήν ᾅβυσσον κλείσας, Πιλάτῳ παρίσταται, ᾧ τρόμῳ παρίστανται ούρα-νῶν αί Δυνάμεις, ραπίζεται χειρί τοῦ πλάσματος ό Πλάστης, ξύλῳ κατακρίνεται, ό κρίνων ζῶντας καί νεκρούς, τάφῳ κατακλείεται, ό κα-θαιρέτης τοῦ Ἄδου».

Το φοβερόν και παράδοξον τούτο μυστήριον συντελείται εν μέσω των βασάνων και των φρικαλεοτήτων, με τας οποίας συνοδεύεται ο επί του Σταυρού θάνατος. Εν μέσω των ύβρεων και των εμπαιγμών, οι οποίοι από όλα τα λυσσώντα στόματα των παρισταμένων και των παραπορευομένων εκτοξεύονται αναιδέστατα κατά του πάσχοντος Υιού του Θεού. Εν μέσω του θορύβου και του αλλαλαγμού των μαινομένων ανθρώπων και της αναστατώσεως των δυνάμεων και των στοιχείων της φύσεως, Εκείνος ήρεμος σιωπά. Σιωπά παρανόμως δικαζόμενος υπό των αρχιερέων Άννα και Καιάφα. Σιωπά ανακρινόμενος υπό του Ηρώ-δου και του Πιλάτου. Σιωπά συκοφαντούμενος υπό ασυνειδήτων ψευ-δομαρτύρων. Σιωπά μαστιγούμενος και χλευαζόμενος υπό αξέστων στρατιωτών. Και επί του Σταυρού κρεμάμενος σιωπά.

Και, αίφνης, «Τετέλεσται!» ηκούσθη ως υστάτη κραυγή επί του Γολγοθά από το στόμα του Ιησού, τον οποίον η κακία και η αγνωμοσύνη των ανθρώπων, αλλά και η

Εκείνου άπειρος προς αυτούς αγάπη και συγκατάβασις ανεβίβασαν επί του Σταυρού ως τον έσχατον κατάδικον. Πράγματι τετέλεσται το φρικτόν δράμα, το φρικτότερον εξ όσων είδεν ο ημέτερος πλανήτης, και η πάλη η τεραστία και αγωνιώδης, η από του λίκνου της Βηθλεέμ αρχίσασα, η πάλη μεταξύ της Ζωής και του Θα-νάτου, της Αμαρτίας και της Θείας Αγάπης, του Ψεύδους και της Αληθείας, του Σκότους και του Φωτός, του Κακού και του Αγαθού, του Κόσμου και του Ουρανού, της Δουλείας και της Ελευθερίας, της Οδύνης και της Ευφροσύνης, η πάλη αύτη, της οποίας το κορύφωμα εξεδηλώθη επί του Γολγοθά, έχει συντελεσθή! Αλλά, τις ο νικητής; Αυτοί οι από του λόφου του δράματος κατερχόμενοι ιερείς και Φαρισαίοι, οι φέροντες εν εαυτοίς την ικανοποίησιν ότι κατίσχυσαν επί τέλους κατά του νέου Προ-φήτου, και βέβαιοι όντες περί της οριστικής επιτυχίας αυτών, ή αυτός ο χλωμός και πελιδνός και επί του Σταυρού αποθνήσκων Ιησούς;

Τετέλεσται! Διά τους Ιουδαίους δεν υπάρχει πλέον το αψευδές στόμα της αληθείας, το καυτηριάζον σκληροκαρδίαν, οίησιν, υποκρισίαν, καπηλείαν, παχυλότητα, εμπάθειαν και αμαρτίαν.

Τετέλεσται! Απεσβέσθησαν αι ελπίδες των κατεπτοημένων μαθητών, οι οποίοι, ως τα πρόβατα παταχθέντος ποιμένος, διεσκορπήσθησαν και εζήτουν που να κρυβώσι. Τετέλεσται! Απέπτη και η εσχάτη παρηγορία των πιστών και αφωσιωμένων Γαλιλαίων, εις τους οποίους επέτρεψεν ο οίκτος των ρωμαίων στρατιωτών να πλησιάσωσι προς τον Σταυρόν και καταβρέξωσι την βάση αυτού με τα δάκρυα της εσχάτης αγάπης και αφοσιώσεως. Ο Μεσσίας, ο Βασιλεύς του Ισραήλ, Όστις έμελλε να καθήση επί του θρόνου της Ιερουσαλήμ, όπως εν δόξη κρίνη τα έθνη, απώλετο αθλιώτατα επί του Σταυρού της ατιμίας. Ο Ραββί του Ισραήλ, το στόμα της αληθείας και η φωνή της αγάπης και της παρηγορίας προς τους περιθωριοποιουμένους και τους εσχάτους και ασήμους του κόσμου τούτου, συμπνίγεται εν τω τάφω και συγκλείεται η περί βασιλείας ουρανών ελπίς. Πένθιμος σιγή επικρατεί και βαθεία απελπι-σία συμπιέζει τας καρδιάς της μικράς ομάδος των μαθητών και φίλων του Χριστού. Και αυτοί οι ζωηρότεροι, ο Πέτρος και ο Ιωάννης, εφάινοντο υποκύπτοντες εις την εντύπωσιν ότι η οδύνη κατεθριάμβευσεν, ότι ο ζόφος του τάφου και η ατιμία του Σταυρού υπήρξαν το κατάντημα τοσούτων ελπίδων και προσδοκιών, διά των οποίων επί τοσούτον εβαυκαλίσθησαν.

Αλλά το φαιδρόν άγγελμα «Χριστός ανέστη» διεσκέδασεν όλας αυτάς τας απαισιοδόξους σκέψεις και το τηλαυγές φως της Αναστάσεως περιέλαμψε και ανεζωογόνησε τας μαρανθείσας ελπίδας. Εκ της θλίψε-ως ανέκυψεν η ευφροσύνη και εκ του Τάφου ανέτειλεν η ζωή. Μετά τους λυγμούς του Γολγοθά, ζωηρά ακούεται η χαρά του Κήπου. Την νύκτα της απογνώσεως διαδέχεται η κλητή και

αγία ημέρα της ελπιδοφόρου Αναστάσεως. «Χριστός ανέστη!».

Ανόητοι και βραδεῖς τη καρδία οι μαθηταί του πιστεύειν επί πάσιν, οἱ ἐλάλησαν οἱ Προφῆται περὶ τοῦ Ἰησοῦ, παρεδόθησαν εἰς τὴν μαύρην ἀπελπισίαν καὶ παρείδον ὅτι «έδει παθεῖν τὸν Χριστόν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ».

Εἴκοσιν αἰῶνες παρήλθον ἀφ' ὅτου ἠκούσθη διὰ πρώτην φοράν ἐν τῷ κήπῳ τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς Αναστάσεως καὶ μυριάδες στο-μάτων ἐπαναλαμβάνουσιν αὐτὸ μετὰ καρδιακῆς πίστεως καὶ ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως.

Μάτην τὰ κύματα τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἀπιστίας ἀκατάσχετα ἐφορμῶσι κατὰ τῆς σαρκαρῶν ἀσυχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως πίστεως ταύτης, τῆς νικησάσης τὸν κόσμον. Ὁ θρίαμβος τῆς Αναστάσεως ἴσταται ὡς βράχος ἀρραγῆς, ἐπὶ τοῦ οὐοοῦ πάσα πείσμων καὶ ἐμπαθῆς υλιστικῆ, ἀτομοκρατικῆ καὶ εὐδαιμονιστικῆ ἐπίθεσις συντρίβεται καὶ ναυαγεῖ. Ὁ ἀναστάς Κύριος ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τὴν ἀθανασίαν, εἰς Θεόν Δίκαιον, Ἀγαθόν καὶ Παντοδύναμον, Ὅστις δὲν ἐγκαταλείπει τὸν ὅσιον αὐτοῦ ἰδεῖν διαφθοράν, οὐδέ παραδίδει εἰς τέλος τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐάν ἀφίνη αὐτοὺς προσκαίρως νὰ δοκιμασθῶσιν, ἐξευρίσκει εἰς αὐτοὺς πάντοτε καὶ τὴν ἐκβασιν τῆς δοκιμασίας, τὴν οδύνην εἰς ἀγαλλίασιν μεταποιεῖ, τὸν πόνον εἰς ἡδονὴν μετατρέπει καὶ τὸ δάκρυ εἰς χαρὰς κραυγὴν μεταβάλλει.

Ὡς προσφυῶς ἐλέχθη ἀπὸ θρησκευοιοιογικῆς σκοπίας, δύο τινὰ ἐχρειάζετο ὁ Χριστιανισμός διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ὡς θρησκεία θεόσταλτος, οὐρανία, ἀποκεκαλυμμένη καὶ ὑψηλή, ἀνωτέρα πασῶν, καὶ διὰ νὰ ἐπι-τελέσῃ ὁ ἐπετέλεσε σωστικόν καὶ ἀναπλαστικόν ἔργον ἐν τῷ κόσμῳ, διὰ τῆς ἰσχυρὰς καὶ καταλυτικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως. Ἐχρειάζετο Ἰησοῦν ἐκουσίως ἐρχόμενον πρὸς τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ Ἰησοῦν δυνάμενον ταυτο-χρόνως ν' ἀναστή! Ἐχρειάζετο Σταυρόν, ἀλλ' ἐχρειάζετο καὶ λάβαρον. Ἐχρειάζετο τάφον, ἀλλ' ἐχρειάζετο καὶ ὑπερών, ἐχρειάζετο σμῦρναν, ἀλλ' ἐχρειάζετο καὶ δάφνην.

Τι δ' ἄλλο ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ τοὺς ἀγραμμάτους ἀλιεῖς τῆς Γαλιλαίας, τοὺς μηδέ τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν γινώσκοντας, τοὺς κατε-πτοημένους καὶ προτροπάδην πρὸ τοῦ δράματος τοῦ Γολγοθᾶ διασκορ-πισθέντας, τοὺς ἀφανεῖς, τοὺς μικροὺς, τοὺς ἐξουθενημένους, ὥστε ν' ἀντιπαραταχθῶσι μετὰ θάρρους καὶ σθένους πρὸς τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν, πρὸς τὴν διαλεκτικότητα τῶν συζητητῶν τοῦ αἰῶνος, πρὸς τὸν κάλαμον τῶν λογίων, πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Ρώμης, πρὸς πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ περιφανή νὰ καταγάγῃ θρίαμβον τῆς νέας πίστεως, εἰμὴ τὸ οντοιογικόν καὶ ὑπερφυές γεγονός τῆς Αναστάσεως;

Ἡ ψυχὴ αὐτῶν διὰ τῆς Αναστάσεως ἀπὸ υλόφρονος καὶ μικρόφρονος γίνεται

πλατυτέρα, οικουμενική και χριστιανική. Δι' αυτούς ο Χριστός ζή, και ζή ως νικητής κατά της θλίψεως, της δουλείας, της αμαρτίας. Είναι ο Χριστός του θριάμβου, της χαράς και της δόξης. Είναι ο Χριστός της γλυκείας, εμπειρικής και αδιαψεύστου επαγγελίας, ὅστις υπεσχέθη να μείνη μετά των μαθητῶν Αυτοῦ πάσας τας ημέρας ἕως της συντελείας του αἰῶνος. Ο Ἀναστάς Κύριος εἶναι ο Θεός της Αθανασίας, ο Θεός της ζωῆς, και διὰ του θριάμβου Αυτοῦ κατά της θλίψεως και του θανάτου, διὰ πυρός ασβέστου, καταφλέγει τα στήθη των μαρτύρων, των ομολογητῶν και αθλητῶν της πίστεως ἀπὸ γενεάς εἰς γενεάν ἕως της συντελείας των αἰώνων. Ούτε Ιουδαίων διαβολή, ούτε ψευδομαρτύρων καταγγελία, ούτε μαθητῶν ἀπιστία, ούτε ἐχθρῶν ἀπηνῶν βυρσοδομία, ούτε νόθων οπαδῶν ἀπιστούντος Θωμᾶ σοφιστεία, ούτε αἰρεσιάρχων φαντασιοπληξία, ούτε ευφυῶν πνευμάτων ειρωνεία, ούτε ιδεολόγων ἀπεραντολογία, ούτε κριτικῆς υψηλῆς ἢ χαμηλῆς λεπτολογία, οὐδὲν των τοιούτων δύναται να κλονίσῃ την βιωματικὴν πεποίθησιν, ὅτι το ἀπὸ του Σταυροῦ ἀποκαθλωθέν και ἐν τάφῳ ἐναποτεθέν σῶμα κατήργησε το κράτος του θανάτου και ἀνεφάνη ἐκ του τάφου ὡς νυμφίος ἐκ παστάδος, ἵνα και αὐτός ζήσῃ και εἰς τους ἄλλους χαρίσῃται ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Καὶ θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε μικρόψυχοι, ἀποκόπτοντες ἑαυτοὺς τῆς ἀληθοῦς μετὰ τοῦ Ἀναστάντος Ἰησοῦ ζωῆς, ὡς μή θέλοντες νὰ πιστεύ-σωσι, μήτε εἰς τὴν αἰώνιον, μήτε εἰς τὴν πρώτην Αὐτοῦ ζωὴν. Καθὼς δ' ἀπαρνήθη Αὐτόν ὁ Θάνατος, ἀπαρνοῦνται καὶ αὐτοὶ οἱ ἀξιολύπητοι θνητοὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ περιγελῶσι τὴν ζῶσαν πίστιν ἡμῶν, οἱ ἐπὶ τῆς ὑπομενούσης γῆς σύροντες τὸ ἄχθος τοῦ ἀναπνέοντος καὶ θερμοῦ ἔτι σώματος αὐτῶν· ἀλλ' ἀπαρνούμενοι Αὐτόν ἀναστάντα στεροῦνται τῆς ὑπερκοσμίου χαρᾶς καὶ τῆς ἀκαταισχύντου ἐλπίδος, τὰς ὁποίας αἰσθάνονται οἱ εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου πιστεύοντες. Ἀρνούμενοι τὴν ἐκ τάφου ἀνατείλασαν ζωὴν, στεροῦνται τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναγεννήσεως. Ἀρνούμενοι τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου, στεροῦνται τοῦ ὑπαρξιακοῦ θρι-άμβου κατὰ τῆς ὁδύνης καὶ τῆς φθορᾶς, στεροῦνται τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῆς ὄντως ἐλευθερίας. Ἀρνούμενοι τὸν ἐλευθερωτὴν, στεροῦνται τῆς ζωηδώρου ἐπαγγελίας ὅτι θὰ εἶναι μετ' αὐτῶν ὁ Κύριος πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς στηρίζων, ἐνθαρρύνων καὶ ἐνισχύων αὐτοὺς ἐν τῇ πάλῃ τῆς ζωῆς των, καὶ τηρῶν αὐτοὺς ἐν τῷ ὑπερλόγῳ μυστηρίῳ τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀναφαιρέτου εἰρήνης.

Στερούμενοι δὲ πάντων τούτων ἐν τῇ ἀπαρνήσει τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, δὲν θὰ στερηθῶσι τῆς φοβερᾶς καὶ ἀναποφεύκτου κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν πρὸς κρίσιν ἀναστάσεως καὶ ἀπολογίας.

Καὶ ἐὰν διὰ τοὺς τοιούτους, τοὺς ἐν τῷ σκότει τοῦ Γολγοθᾶ σκοτα-σθέντας, ὁ σταυρός καὶ ὁ τάφος ὑπῆρξαν τὸ κατάντημα τῶν ἐλπίδων τῆς πίστεως, διὰ τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ἄγγελμα Ἰησοῦς Ἀνέστη· θὰ εἶναι εἰς τὸ διηνεκές ἡ πηγὴ τοῦ ἀπλέτου φωτός, τῆς ἀληθοῦς ζωῆς καὶ τῆς γλυκείας ἐλπίδος.

Ἡ σημερινή σταυροαναστάσιμος καί κοσμοσωτήριος ἡμέρα τυγ-χάνει βεβαίως, Παναγιώτατε Δέσποτα, οἰκεία κατά πάντα δι' ὅλα τὰ ἀνά τήν ὑφήλιον πιστά τέκνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καθώς ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῆς ὄντολογικῆς της ταυτότητος, δοκίμιον τῆς συνταυτίσεώς της ἐν τῷ Πάθει καί τῇ Σταυρώσει καί ἀναβάπτισιν εἰς τό ἀείποτε σύγχρονον μυστικόν βίωμα τῆς συσταυρώσεώς της τῷ Κυρίῳ της.

Ἡ ὑπεραιωνόβιος θυσιαστική πορεία καί ἡ διηνεκῆς κενωτική μαρτυρία τοῦ ἀείποτε ἐσταυρωμένου πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οὐχί μόνον κατά τό ἀπώτερον παρελθόν, ἀλλά ἀναποδράστως καί ἐπ' ἐσχάτων, καί δὴ κατά τήν πανθομολογουμένως ὑπό τῶν εἰς τὰ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς ἐντρυφησάντων σταυρικήν καί διά τοῦτο ἀναστάσιμον τριακονταετῇ πατριαρχίαν Σας, σεπτέ Προκαθήμενε τῆς ὑπ' οὐρανόν Ὁρθοδοξίας, εἴ καί νομοτελιακῶς ἐπενδεδυμένην διά τῶν ὑπό ὁμοδόξων τέκνων καί ὁμαίμων ἀδελφῶν ἐκ τῆς λήθης καί τῆς ἀγνωμοσύνης ἀπορρεόντων ἐμπτυσμῶν, τῶν κολαφισμῶν, τῶν μαστίγων, τῶν ραπισμάτων, τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου, τῆς χολῆς μετά ὄξους καί τῆς λόγχης, ἀποτελεῖ τήν ἀσφαλῆ πυξίδα καί τό ἀλάνθαστον κριτήριον τῆς αὐθεντικῆς ἐκκλησιαστικότητος κατά τὰς συγχρόνους ἀναζητήσεις περί τοῦ 'καινοῦ' βιώματος εἰς τήν πεζήν καθημερινότητα τῆς παραπαιούσης ἀνθρωπότητος.

Ὡς παραστατικῶς καί ἀνεπαναλήπτως ἐπεσήμανεν εἰς τούς μνημειώδεις λόγους του ὁ ἀξεπέραστος Γέροντάς Σας, Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων Χατζῆς, «εἶναι γνώριμα εἰς τήν Μητέραν αὐτήν Ἐκκλησίαν ὅλα τὰ σύνδρομα πρόσωπα καί ὄργανα τοῦ Πάθους καί τῆς Σταυρώσεως. Καί ὁ Πιλάτος μέ τήν ἐξουσίαν του, τήν κρίσιν καί τήν κουστωδίαν του. Καί ὁ Ἄννας καί ὁ Καϊάφας μέ τόν ζῆλον των νά μή διαταραχθῇ ἡ ἀσφάλεια τοῦ κατεστημένου καί ζημιωθοῦν αἱ προνομίαι των. Καί οἱ νομομαθεῖς τοῦ Συνεδρίου, οἱ ὑπεραμυνόμενοι τῶν ὀχυρῶν τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου καί τῆς ἀληθείας ἔναντι τοῦ ταραχοποιοῦ αὐτοῦ Θεοῦ, τοῦ φιλανθρώπου καί συγκαταβατικοῦ, ὁ Ὅποῖος μέ τὰ καινά δαιμόνια τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους καί τῆς σωτηρίας ὅλων, ἀνατρέ-πει τὰς περί Θεοῦ ὀρθάς ἀντιλήψεις των, καί ὁ Ὅποῖος, μέ τήν μωρίαν καί τήν ἀδυναμίαν τοῦ σταυροῦ Του, ἀπειλεῖ τόν μόχθον τῆς σοφίας καί τόν ἰδρώτα τῆς ἰσχύος, τὰς συγκεκριμένας αὐτάς πραγματικότητας τῆς ζωῆς...Καί ὁ Σταυρός; ὁ Σταυρός εἶναι δικός της. Τῆς Μεγάλης Ἐκ-κλησίας. Τό πρῶτον καί τό ὕστατον, τό μέγιστον προνόμιόν της. Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ σοφία. Εἰς τήν ὅλην αὐτήν συμφωνίαν τῆς Σταυρώ-σεως καί τῆς συσταυρώσεως, μία μόνον παραφωνία ὑψοῦται ἀπό τῆς ἐσταυρωμένης Ἐκκλησίας: 'Οὐ τετέλεσται'. Ἐδῶ τετέλεσται ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ» (Χαλκηδόνια, σελ. 477-478).

Εὐχηθῆτε, Παναγιώτατε, προσκυνοῦντες τὰ τοῦ Χριστοῦ σεπτὰ Πάθη καί τῆς

Μητρός Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀτελεύτητα παθήματα, νά
ἀξιωθῶμεν καί τῆς ἐνδόξου Αὐτοῦ τε καί αὐτῆς Ἀναστάσεως. Γένοιτο.